

Súd: Mestský súd Bratislava IV
Spisová značka: B1-6Csp/27/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8717209378
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 05. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Jakub Sládek
ECLI: ECLI:SK:MSBA4:2024:8717209378.4

Uznesenie

Mestský súd Bratislava IV v spore žalobcu: N. Č., U.. XX.X.XXXX, R. L. XX/X, I. - W., proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 807 598, o zrušenie zmluvy a o určenie, že úver je bezúročný a bez poplatkov, takto

rozhodol:

- Konanie zastavuje.
- Žalovanému nepriznáva náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Žalobca sa žalobou domáhal zrušenia zmluvy o úvere č. XXXXXXXX zo dňa 27.1.2015 a určenia, že úver poskytnutý na podklade tejto zmluvy je bezúročný a bez poplatkov. V žalobe uviedol, že so žalovaným uzatvoril dňa 27.12.2015 zmluvu o úvere, predmetom ktorej bolo poskytnutie peňažných prostriedkov vo výške 700 eur so splatnosťou 8 mesačných splátok po 151 eur. RPMN bola stanovená na 383 % a konečná suma úhrady bola stanovená na 1.208 eur, čo je podľa žalobcu v rozpore so zákonom č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch („zákon o spotrebiteľských úveroch“). Úroková sadzba prekračuje nariadenie vlády SR stanovené v maximálnej výške 27 %. Stanovené RPMN vo výške 383 % prekračuje stanovený limit o 356 %.

2. K žalobe sa vyjadril žalovaný. Namietal, že zmluvu uzatvoril žalobca ako fyzická osoba - podnikateľ, v dôsledku čoho nie je možné posudzovať daný vzťah ako spotrebiteľský. Neaplikuje sa preto ani zákon o spotrebiteľských úveroch. Žalobca podpísal prehlásenie, že finančné prostriedky mu boli poskytnuté na výkon podnikania. Ďalej žalovaný uviedol, že je daná prekážka veci právoplatne rozhodnutej, keďže o platnosti jednotlivých častí zmlúv rozhodol rozsudkom dňa 19.6.2016, sp. zn. SR 00640/16, Stály rozhodcovský súd zriadený záujmovým združením právnických osôb Združenie arbitráže a mediácie, Karloveské rameno 8, Bratislava. Tento rozsudok nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť. Preto žiadal konanie zastaviť.

3. Súd sa predovšetkým zaoberal otázkou nastolenou žalovaným, či v tejto veci existuje prekážka veci právoplatne rozhodnutej, ktorá vedie k zastaveniu konania bez meritórneho prejednávania veci. Túto prekážku by mal v tejto veci predstavovať rozhodcovský rozsudok špecifikovaný v bode 2.

4. Súd, na to, aby mohol konať a rozhodnúť, totiž musí mať splnené všetky procesné podmienky. Túto požiadavku na súd kladie § 161 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok („CSP“). Medzi negatívne procesné podmienky sa zaraďuje prekážka veci právoplatne rozhodnutej.

5. Podľa § 161 ods. 1 CSP ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“).

6. Podľa § 161 ods. 2 CSP ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

7. Podľa § 230 CSP ak sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať a rozhodovať znova.

8. Prekážka veci právoplatne rozhodnutej (prekážka res iudicata) predstavuje prevenciu proti porušeniu základného právneho princípu ne bis in idem, teda nie dvakrát o tej istej veci. Jej zistenie vylučuje možnosť vec znova prejednať. Vedie nevyhnutne k zastaveniu konania.

9. Judikatúra vymedzila prekážku veci právoplatne rozhodnutej dvomi kritériami. Jednak totožnosťou osôb (sporových strán), a jednak totožnosťou predmetu konania.

10. O totožnosť strán sporu ide vtedy, „ak aj v novom konaní vystupujú tie isté strany sporu alebo ich právni nástupcovia (či už z dôvodu univerzálnej alebo singulárnej sukcesie), pritom nie je významné, či rovnaké osoby majú v novom konaní rovnaké alebo rozdielne postavenie (či ten, kto bol v skoršom konaní žalobcom, je žalobcom aj v novom konaní, alebo má postavenie žalovaného, a naopak). Pre tých, ktorí neboli stranami sporu, právoplatné rozhodnutie nie je prekážkou res iudicata“.

11. Totožnosť veci „dáva rámeček objektívnej hranici právoplatnosti rozhodnutia a je charakterizovaná totožnosťou žalobného nároku, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté za podmienky, že sa opiera o ten istý skutkový základ, resp. plynie z rovnakých skutkových tvrdení. Pre posúdenie, či je daná prekážka veci právoplatne rozhodnutej, nie je významné, ako súd po právnej stránke posúdil skutkový dej, ktorý bol predmetom pôvodného konania. Prekážka veci právoplatne rozhodnutej je daná aj vtedy, pokiaľ určitý skutkový dej bol po právnej stránke v pôvodnom konaní posúdený inak, nesprávne či neúplne“. Judikatúra ďalej konkretizuje, že „prekážka veci právoplatne rozhodnutej však nie je daná v tom prípade, ak síce v novom konaní ide o rovnaký právny vzťah medzi tými istými účastníkmi, avšak novo uplatnený nárok sa opiera o iné skutočnosti, ktoré tu neboli v čase pôvodného konania a ku ktorým došlo až neskôr. O prekážku veci rozsúdenej nejde, ak predchádzajúcim rozsudkom bola určujúca žaloba zamietnutá bez toho, aby súd záväzne posúdil existencie právneho vzťahu medzi účastníkmi konania“ (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 24.1.2024, sp. zn. 6Cdo 114/2023).

12. Preto súd skúmal, či ide o totožnosť strán sporu z právoplatne skončeného konania vedeného na rozhodcovskom súde. V uvedenom právoplatne skončenom rozhodcovskom konaní vystupovala v pozícii žalobcu spoločnosť POHOTOVOST, s.r.o. a v pozícii žalovaného Dušan Čonka. V opačnom postavení vystupujú aj v tomto konaní. Preto je daná totožnosť strán sporu.

13. Ďalej súd skúmal, či je daná aj totožnosť predmetu tohto konania s konaním právoplatne skončeným. V právoplatne skončenom rozhodcovskom konaní bol uplatnený nárok na zaplatenie dlžnej sumy plynúci z uzatvorenej zmluvy o úvere č. XXXXXXXX. V rozhodcovskom konaní dospel rozhodcovský súd k záveru o platnosti tejto zmluvy, pričom skonštatoval, že nie je možné záväzkový vzťah z tejto zmluvy považovať za vzťah spotrebiteľský. V tomto konaní žalobca uplatňuje nárok na určenie neplatnosti a určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, ktorý plynie z posúdenia rovnakej zmluvy o úvere č. XXXXXXXX. V rozhodcovskom konaní sa tak prejudiciálne posúdila otázka platnosti a aj bezúročnosti a bezpoplatkovosti tejto zmluvy. Preto je daná aj totožnosť veci v tomto konaní s právoplatne skončeným rozhodcovským konaním.

14. Pre toto konanie tak existuje prekážka veci právoplatne rozhodnutej, ktorú predstavuje právoplatný rozhodcovský rozsudok zo dňa 19.6.2016, sp. zn. SR 00640/16, vydaného Stálym rozhodcovským súdom, zriadeným záujmovým združením právnických osôb Združenie arbitráže a mediácie, Karloveské rameno 8, Bratislava. Táto prekážka, ako to už bolo skonštatované, predstavuje neodstrániteľný nedostatok procesnej podmienky a vedie k zastaveniu konania. Preto súdu neostávalo iné, než konanie podľa § 161 ods. 2 CSP zastaviť.

15. Súd pritom neopomenul posúdiť, či ide v tomto prípade o spotrebiteľský vzťah.

16. Pri konštatovaní spotrebiteľského charakteru právneho vzťahu právoplatný rozhodcovský rozsudok nemusí vždy predstavovať prekážku veci právoplatne rozhodnutej. Najvyšší súd SR v uznesení zo dňa 26.10.2023, sp. zn. 8 Cdo 19/2023, skonštatoval, že „pri posudzovaní, či v civilnom konaní v spore o vydanie bezdôvodného obohatenia a určenie neplatnosti (spotrebiteľskej) zmluvy predložený rozhodcovský rozsudok má rovnaké účinky, ako právoplatný rozsudok súdu a či zakladá pre civilné konanie prekážku res iudicata, môže súd túto otázku riešiť bez ohľadu na to, či sa spotrebiteľ domáhal neplatnosti rozhodcovského rozsudku žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa § 45, 46 zákona č. 355/2014 Z. z. Podstatné pre záver o existencii prekážky veci rozhodnutej je zistenie, či sa už otázkou platnosti rozhodcovskej doložky, na podklade ktorej bol vydaný rozhodcovský rozsudok, už civilný súd, hoc aj v minulosti, zaoberal (napr. v exekučnom konaní)“. Najvyšší súd SR ďalej v tomto rozhodnutí poukázal na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ z 26.10.2006, ktorý v rozhodnutí G. V. V.-168/05 skonštatoval, že na rozhodcovský rozsudok v spore zo spotrebiteľskej zmluvy má súd kedykoľvek z úradnej povinnosti prihliadnuť z hľadiska jeho platnosti, resp. nulity takého rozhodcovského rozhodnutia a nie je potrebné jeho prípadne zrušenie postupom podľa vnútroštátnych predpisov.

17. V tomto prípade však musí byť pred preskúmaním samotného rozhodcovského rozsudku ustálené, a to na podklade vykonaného dokazovania, že sa jedná o spotrebiteľský vzťah. Zo zmluvy o úvere, ktorú žalobca predložil, plynie, že túto podpísal ako fyzická osoba - podnikateľ a finančné prostriedky mu boli poskytnuté na výkon podnikania, čo žalobca sám v zmluve prehlásil a aj vlastnoručne podpísal. Pritom súdu neuniklo pozornosti, že Krajský súd v Bratislave, pri rozhodovaní v spore o miestnej príslušnosti, v

uznesení zo dňa 19.3.2018, č.k. 4NcC/4/2018-24, zdôraznil, že záver o tom, že žalobca je spotrebiteľom v tejto veci „je predčasný a preukázanie jeho správnosti závisí od dokazovania vo veci samej, ktoré uskutoční súd prvej inštancie“. Navrhovanie dôkazov na preukázanie skutkových tvrdení je však v réžii sporových strán. Žalobca na preukázanie toho, že je spotrebiteľom, nenavhol a ani nepredložil žiaden dôkaz, pričom absentovali i žalobcove skutkové tvrdenia ohľadom tejto skutočnosti.

18. Súd pritom neaplikoval § 150 ods. 2 CSP, podľa ktorého na zistenie podstatných a rozhodujúcich skutočností môže súd strany požiadať o ďalšie skutkové tvrdenia, nakoľko žalobca mal z vyjadrenia žalovaného vedomosť o tom, že ten výslovne poprel, že by mal žalobca postavenie spotrebiteľa. Preto požiadanie súdu žalobcu na ďalšie skutkové tvrdenia by bolo narušením princípu rovnosti zbraní. V tejto súvislosti súd pripomína, že nemôže nahrádzať aktivitu sporových strán za účelom, aby pre seba dosiahli priaznivejšie rozhodnutie. Bolo v moci žalobcu, aby poskytol aspoň základné tvrdenia o tom, že zmluvu o úvere v skutočnosti neuzavrel ako podnikateľ a peňažné prostriedky mu neslúžili na výkon podnikania. To neučinil. Preto súd v intenciách tejto veci neustálil spotrebiteľský charakter právneho vzťahu sporových strán.

19. Keďže ide o konanie, ktorým sa konanie končí, bolo potrebné rozhodnúť aj o trovách konania (§ 262 ods. 1 CSP).

20. Podľa § 256 ods. 1 CSP ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

21. Pri zastavení konania súd musí pri rozhodovaní o náhrade trov konania skúmať procesné zavinenie na zastavení konania. Žalobca, hoci mal vedomosť, že o totožnej veci už raz bolo právoplatne rozhodnuté, v dôsledku čoho sa nemôže konať znova, podal túto žalobu a zotrval na nej, čím procesne zavinil zastavenie tohto konania. Preto by nárok na náhradu trov konania patril žalovanému. Žalovanému žiadne trovy konania nevznikli, a preto súd žalovanému náhradu trov konania nepriznal, keďže „ak podľa obsahu spisu strane v konaní žiadne trovy nevznikli, je v súlade s čl. 17 Základných princípov CSP, zakotvujúcim procesnú ekonómiu, rozhodnúť priamo tak, že sa jej náhrada trov konania nepriznáva“ (R 72/2018).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Mestskom súde Bratislava IV.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis a spisovú značku) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa ustanovenia § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len za podmienok ustanovenia § 366 CSP. O odvolaní je funkčne príslušný rozhodovať krajský súd (§ 34 CSP).